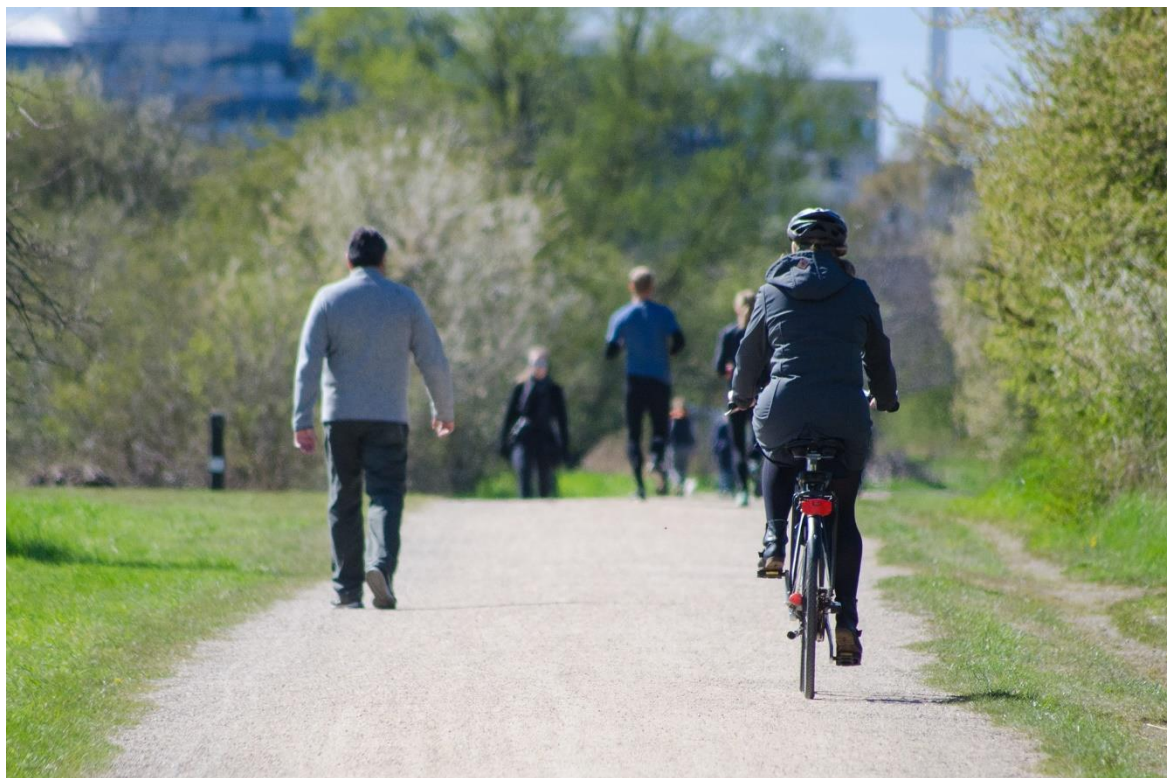

Sammanfattning

Tillsammans för ett fossilfritt Uppsala län

Klimat- och energistrategi

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

LÄNSSTYRELSENS
MEDDELANDESERIE
2019:02
MILJÖSTRATEGIHETEN
ISSN1400-4712

Sammanfattning: Klimat- och energistrategi för Uppsala län

De svenska målen för minskad klimatpåverkan och ett effektivt och förnybart energisystem har skärpts, vilket innebär att länets strategi nu uppdaterats. Utöver målen för de direkta utsläppen och de energipolitiska målen, bild 1, finns även Generationsmålet i det svenska miljömålssystemet. Det innebär att inte heller orsaka miljö- och samhällsproblem utanför Sveriges gränser, vilket också är en viktig del av Agenda 2030 och en hållbar framtid globalt.

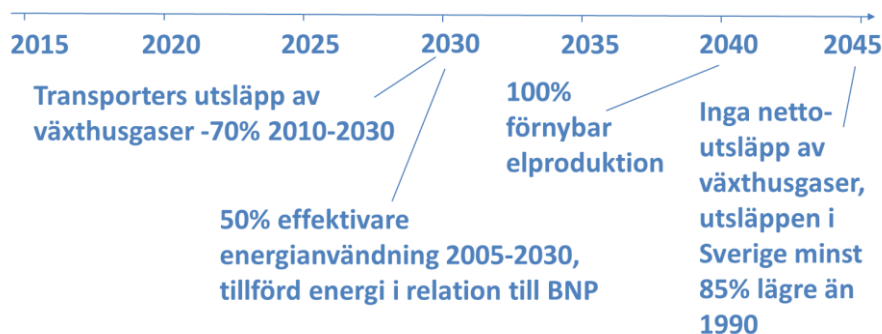

Bild 1. En översikt över de svenska målen som också är länets mål inom klimat- och energiområdet. Energisystemet ska också vara robust, konkurrenskraftigt och ha en låg miljöpåverkan.

De prioriterade områdena för klimatarbetet i länet visas i bild 2 som också illustrerar att områdena berör länets viktiga sektorer jord- och skogsbruk, kunskap, innovation och företagande samt samhällsplanering inklusive offentlig sektor. Utgångspunkten för valet av strategins prioriterade områden är utsläppsdata samt den viktigaste indirekta klimatpåverkan, tillsammans med resurshushållning med energi, effekt och råvaror.

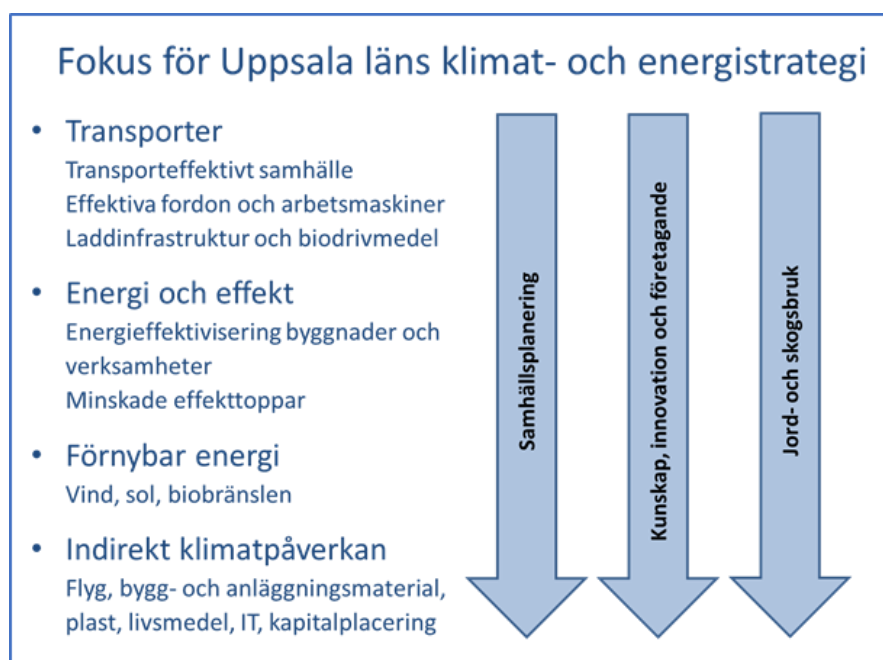

Bild 2. Strategins prioriterade områden berör länets viktiga sektorer jord- och skogsbruk, kunskap, innovation och företagande samt samhällsplanering.

Transporter är det första prioriterade området eftersom det ger de största direkta utsläppsposterna för länet (personresor och godstransporter). Här ingår även arbetsmaskiner, som entreprenadmåskiner och jordbruksmaskiner etc.

Energi och effekt är det andra prioriterade området, där energieffektivisering är en grundförutsättning för hållbarhet eftersom all energiutvinning innebär miljöpåverkan. Ökad elektrifiering av transporter och arbetsmaskiner samt ökat behov av datorhallar innebär ökad belastning på elnäten. Minskad toppbelastning av el är därför en viktig del i strategin.

Produktionen av **förnybar el och förnybara drivmedel** är det tredje prioriterade området eftersom det krävs en ökning för att uppnå 100% förnybar elproduktion och minskad klimatpåverkan från transportsektorn.

Indirekt klimatpåverkan avser utsläpp från produktion och transporter utanför länet och landet av varor och tjänster som konsumeras av länets invånare och verksamheter. Detta är det fjärde prioriterade området eftersom dessa utsläpp är större än de direkta. De största delarna är livsmedel, internationella flygresor och sjötransporter, byggmaterial som betong och stål, fossil plast samt produktion och drift av elektronisk utrustning, men även textilier och produktion av maskiner inklusive fordon. En särskild kategori är kapitalplaceringar, där indirekt ägarskap via pensionsfonder etc. finns i mer eller mindre klimatpåverkande verksamheter, och där aktiva val kan göra stor skillnad.

Strategiska principer för klimatarbetet

Effektivisera användningen men byt också till förnybara bränslen och effektiv teknik.

Detta är en vägledande princip för såväl transporter som material- och energianvändning.

Utveckla flexibilitet i elanvändningen för att minska maxeffektbehovet för el.

Elnätets kapacitet räcker då bättre till för den ökande elektrifieringen, t ex av transporter.

Tillvarata resurseffektiva energilösningar som spillvärme samt bränsle och drivmedel från restprodukter, solenergi och vindkraft, kraftvärme och fjärr/närvärme.

Gör medvetna val och utnyttja upphandlingar för att minska konsumtionens klimatpåverkan från flyg, livsmedel, bygg- och anläggningsmaterial, plast, elektronik och kapitalplaceringar med mera.

Utnyttja ny teknik och nya arbetssätt för minskad klimatpåverkan, såsom digitalisering, reglerteknik, innovationer inom klimatsmart produktionsteknik, testbäddar och demonstrationsanläggningar.

Främja beteendeförändring och integrera klimatfrågor genomgående i planering, uppföljning, upphandling, samarbeten, utveckling och företagande.

De totala utsläppen av växthusgaser i länet har minskat med 30% sedan 1990¹ samtidigt som länsinnevärdarna har blivit betydligt fler. Takten i omställningen till fossilfritt behöver dock öka ytterligare för att målen ska nås. Uppsala län har omfattande transporter, el och uppvärmning till bebyggelse samt ett betydande jordbruk, men begränsat med utsläppande industriverksamhet, vilket avspeglas i de direkta utsläppen, se bild 3.

¹ Nationella emissionsdatabasen, 2,3 Mton CO₂ekv 1990 samt 1,6 Mton 2016.

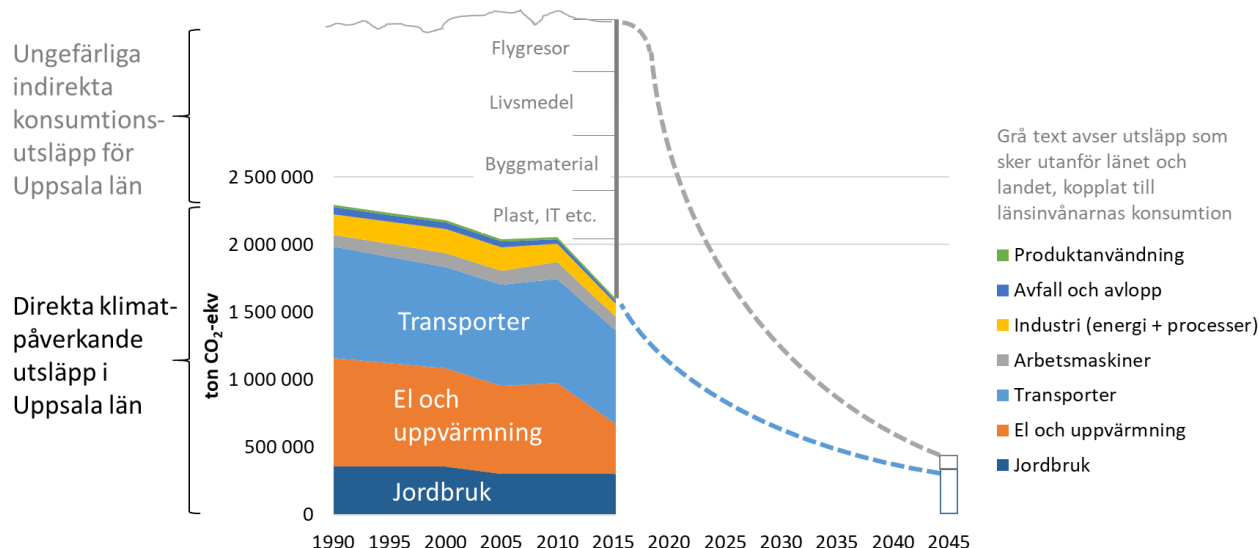

Bild 3. De direkta utsläppen i länet har minskat med 30% sedan 1990. En ökande andel av länets konsumtionsbaserade utsläpp sker genom resor och produktion av varor utomlands, denna klimatpåverkan behöver också minska. Mål är indikerade för år 2045. De streckade linjerna beskriver hur utsläppen behöver minska kraftigt för att hålla Parisavtalet om begränsad uppvärmning.

Denna strategi utgör ingen handlingsplan med detaljerade åtgärder och ansvarig aktör, utan de konkreta åtgärderna inom klimatområdet återfinns i länets åtgärdsprogram för minskad klimatpåverkan, bild 4. Utöver detta finns respektive aktörs egna handlingsplaner samt samarbeten som Fossilfritt Sverige, Uppsala Klimatprotokoll m fl. Även enskilda individers val har stor betydelse för klimatet, t ex val av livsmedel och resor samt inte minst engagemang i hållbarhetsfrågor.

Målkonflikter finns för samhällsmålen i Agenda 2030 och behöver hanteras löpande i gemensamma avvägningar av berörda aktörer i relevanta samarbeten, ett exempel är hållbar råvara för förnybara drivmedel.

Klimatanpassning ingår inte i denna strategi, utan återfinns i en separat plan för länet.

Bild 4. Det regionala åtgärdsprogrammet för minskad klimatpåverkan har arbetats fram parallellt med denna klimat- och energistrategi. Länets aktörer bjuds in att teckna Hållbarhetslöften genom att åta sig att genomföra klimat- och energiåtgärder från åtgärdsprogrammet under åren 2019–2022.

Åtgärdsprogrammet beskriver ett antal åtgärder inom de prioriterade områdena transporter och arbetsmaskiner, energi- och effekteffektivisering, förnybar energi och indirekt klimatpåverkan från konsumtion. Här ingår också förslag på åtgärder för att inspirera till klimatsmart livsstil, synliggöra klimat, energi och hållbar utveckling i skolan och utbildnings- och informationsinsatser för beslutsfattare.